

Το ταξίδι των βλεμμμάτων

► Του **ΙΑΚΩΒΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ-ΠΙΤΑΡΟΚΟΙΛΗ***

Εκλαμβάνω τον τίτλο του βιβλίου ως ένα υπαρξιακό ερώτημα «Γυρεύοντας στην εξορία την πατρίδα σου», και δεν είναι άλλωστε σε αυτή την περίοδο που κυριαρχεί μια ηθική, κοινωνική, πολιτική αλλά κυρίως κρίση πολιτισμική. Είναι γι' αυτό το βιβλίο τόσο επίκαιρο καθώς και για τον πολυεπίπεδο προβληματισμό που θέτει μέσα από τον αναστοχασμό του συγγραφέα. Ο οποίος «χτίζει» τρεις ενότητες, με τρεις λέξεις, που είναι τρία υπαρξιακά ερωτήματα. «Εξορία, Ευλογία, Προσδοκία».

Εξορία είναι: να είσαι ξένος στον κόσμο που φτιάχνεται γύρω σου και στον ίδιο σου τον τόπο, γυρεύοντας διαρκώς μια πατρίδα. Ευλογία είναι: να γνωρίσεις τι σημαίνει να είσαι Έλληνας. Πώς; Με το να γνωρίσεις καλύτερα τον εαυτό σου αλλά και τον κόσμο. Προσδοκία είναι: να ζεις και να προσδοκάς να βρεις ή να δημιουργήσεις μαζί με άλλους συνεξοριστούς την πατρίδα σου, την πατρίδα σας.

Γιατί εξορία από την πατρίδα σου. Γιατί πατρίδα δεν είναι ο τόπος με τη φυσική έννοια, είναι η ιδέα που δημιουργούν πολλοί άνθρωποι μαζί, το συλλογικό δημιούργημα, όσο δεν το βρίσκεις δεν έχεις πατρίδα. Γι' αυτήν την πατρίδα έχεις νοσταλγία, πόνο για την επιστροφή, πονάς για την πατρίδα που έχασες και που δεν έβρισκες στο παρελθόν, γι' αυτά που πέρασαν, πονάς για την πατρίδα που δεν έχει έρθει, και όλα αυτά στο παρόν. Πατρίδα ήταν οι χαμένες ελπίδες για την αλλαγή, τα κοινωνικά κινήματα που απέτυχαν, οι αξίες και οι ιδέες που δεν ευδοκίμησαν, το να μην επικοινωνείς με τους συνανθρώπους σου, να νιώθεις ότι δεν μπορείτε να κάνετε διάλογο γιατί δεν υπάρχει το «Εμείς». Μα πώς θα βρεις την πατρίδα, την ουτοπία, πώς θα σταματήσει η εξορία;

Το βιβλίο δεν θα σου πει. Θα σου πει όμως πως, καθώς ζούμε στην Ελλάδα, Ευλογία είναι αν καταφέρουμε να γνωρίσουμε τον εαυτό μας, τους άλλους και τον κόσμο, δηλαδή την οικουμενικότητα. Πώς; Μέσα από το να μάθεις τι σημαίνει να είσαι Έλληνας. Να γνωρίσεις εκείνα τα λόγια που είπε και εκείνες τις πράξεις ενός λαού, μιας κοινότητας, σε έναν τόπο,

όπου έχουν τη δύναμη να συγκινήσουν ανθρώπους από άλλους τόπους και καιρούς.

Το στοιχείο αυτό κρύβεται στη γλώσσα και στο πώς αυτή σχετίζεται με τον τόπο και τον χρόνο. Η γλώσσα, όχι η γραπτή, η ομιλία, ξεκίνησε μέσα στους ανθρώπους, στην αλληλεπίδραση με τον τόπο γύρω τους (βουνά, δάση, θάλασσες, ζώα) και εξέφρασαν τις υπαρξιακές τους αγωνίες και αργότερα το έκαναν μέσα στις κοινωνίες. Κρύβει λοιπόν η γλώσσα τις υπαρξιακές ανάγκες μας όπως αλληλεπιδρούμε και με τον τόπο και αυτό την κάνει μοναδική. Αυτή η ικανότητα του λόγου μέσω της προφορικής παράδοσης διαιωνίζεται, και μαζί με αυτήν οι πρόγονοί μας με τα δημιουργήματά τους. Γιατί κι εμείς και αυτοί αλληλεπιδράσαμε με τον ίδιο τόπο και σε αυτόν βλέπουμε τις ίδιες υπαρξιακές ανάγκες, αλλά σε κάθε εποχή διαφορετικά εκφρασμένες με διαφορετικό τρόπο.

Και αυτό που έχει η γλώσσα και μας κρατάει ζωντανούς και δημιουργούμε είναι η ποίηση, δεν μιλάμε απλώς, ποιούμε αυτά που λέμε. Και αφού οι λέξεις είναι κτήμα όλων εμάς των Ελλήνων, είναι συλλογικό κτήμα και συλλογικό δημιούργημα.

Αυτή η διάθεση για ποίηση, για κοινή δημιουργία, ενέχει μέσα

της τον διάλογο, ο οποίος ήδη από τους προγόνους μας έβαλε τις βάσεις για μια ουσιαστική επικοινωνία και έγινε ήθος, και αυτό το ήθος της γλώσσας το κουβαλά μέσα στις λέξεις: ήθος πολιτικό, αισθητικό, συλλογικό.

Όλο αυτό είναι ένα φορτίο που το κουβαλάμε μαζί με τη γλώσσα και με τη λαϊκή παράδοση ως πρόσωπα και ως λαός, όπου μέσα της συναντάς τη συνέχεια του Ελληνισμού.

Τι απαιτεί, λοιπόν, για να ενεργοποιηθεί αυτός ο πλούτος και να δώσουμε λύση στο πρόβλημά μας; Απαιτεί να βρούμε πίστη για να οδηγηθούμε στην ανθρωπιά. Απαιτεί, δηλαδή, να δημιουργήσουμε εμπιστοσύνη σε αυτό το μυστήριο της ζωής που είμαστε μέρος του, στους ανθρώπους, στα πρόσωπα, για να συνυψάνουμε ένα συλλογικό όραμα, μια συλλογική πίστη, μια συλλογική εμπιστοσύνη. Η ανθρωπιά απαιτεί εμπιστοσύνη-η κοινωνία απαιτεί εμπιστοσύνη. Και τότε τι χρειάζεται να κάνουμε αφού κάτι τέτοιο δεν φαίνεται στην κοινωνία;

Προσδοκία, να προσδοκούμε, να μην παύουμε να αναζητούμε την πατρίδα και να μην πάψουμε να ελπίζουμε στις συνθήκες που θα τη δημιουργήσουν, μέρος των οποίων είμαστε κι εμείς.

**Απόφοιτος Φιλοσοφίας*